

องค์ประกอบที่ ๕ การบริการทางวิชาการแก่สังคม

หลักการ

การบริการทางวิชาการแก่สังคมเป็นหนึ่งในภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพึงให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ในรูปแบบต่างๆ ตามความถนัดและในด้านที่มหาวิทยาลัยมีความเชี่ยวชาญ การให้บริการทางวิชาการอาจให้เปล่าโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายหรืออาจคิดค่าใช้จ่าย ตามความเหมาะสม โดยให้บริการทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน หน่วยงานอิสระ หน่วยงานสาธารณะ ชุมชน และสังคมโดยกว้าง รูปแบบการให้บริการทางวิชาการมีความหลากหลาย เช่น การอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ทรัพยากรของมหาวิทยาลัย เป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการ ให้คำปรึกษา ให้การอบรม จัดประชุมหรือ สัมมนาวิชาการ ทำงานวิจัยเพื่อตอบคำถามต่างๆ หรือเพื่อชี้แนะสังคม การให้บริการทางวิชาการนอกจากเป็นการทำประโยชน์ให้สังคมแล้ว มหาวิทยาลัยยังได้รับประโยชน์ในด้านต่าง ๆ คือ เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของอาจารย์อันจะนำมาสู่การพัฒนาหลักสูตร มีการบูรณาการเพื่อใช้ประโยชน์ทางด้านการจัดการเรียนการสอนและการวิจัย พัฒนาตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นแหล่งงานของนิสิตและเป็นการสร้างรายได้ของมหาวิทยาลัยจากการให้บริการทางวิชาการด้วย

มาตรฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๑. กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว ๑๕ ปี ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๑ -๒๕๖๕) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
๒. มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๙ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
๓. มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
๔. มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษารอบสาม พ.ศ.๒๕๕๓ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สผศ.)

ตัวบ่งชี้ จำนวน ๖ ตัวบ่งชี้ คือ

- ๕.๑ ระบบและกลไกการบริการทางวิชาการแก่สังคม
- ๕.๒ กระบวนการบริการทางวิชาการให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม
- ๕.๓ การนำความรู้และประสบการณ์จากการให้บริการวิชาการมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนหรือการวิจัย
- ๕.๔ การเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนหรือองค์กรภายนอก

๕.๕ ผลการชี้แจงป้องกันหรือแก้ปัญหาสังคมในด้านการบำรุงพระพุทธศาสนา

๕.๖ ผลการชี้แจงป้องกันหรือแก้ปัญหาสังคมในด้านการสร้างสังคมสันติสุข

ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๑ : ระบบและกลไกการบริการทางวิชาการแก่สังคม

ชนิดของตัวบ่งชี้ : กระบวนการ

ช่วงเวลาข้อมูล : ปีการศึกษา

คำอธิบายตัวบ่งชี้

การบริการทางวิชาการแก่สังคมเป็นภารกิจหลักอย่างหนึ่งของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพึงกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการบริการทางวิชาการอย่างเป็นระบบ และมีการจัดโครงสร้างมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนระบบดังกล่าว การให้บริการทางวิชาการต้องมีความเชื่อมโยงกับการจัดการเรียนการสอนและการวิจัย และสามารถบูรณาการงานบริการทางวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอนและการวิจัยอย่างเป็นรูปธรรม

เกณฑ์มาตรฐาน

๑. มีระบบและกลไกการบริการทางวิชาการแก่สังคม และดำเนินการตามระบบที่กำหนด
๒. มีการบูรณาการงานบริการทางวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอน
๓. มีการบูรณาการงานบริการทางวิชาการแก่สังคมกับการวิจัย
๔. มีการประเมินผลความสำเร็จของการบูรณาการงานบริการทางวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอนและการวิจัย
๕. มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการบูรณาการงานบริการทางวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอนและการวิจัย

หมายเหตุ

เกณฑ์มาตรฐานข้อที่ ๔ ต้องมีการประเมินผลความสำเร็จของการบูรณาการตามเกณฑ์ข้อ ๒ และข้อ ๓

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน ๑	คะแนน ๒	คะแนน ๓	คะแนน ๔	คะแนน ๕
มีการดำเนินการ ๑ ข้อ	มีการดำเนินการ ๒ ข้อ	มีการดำเนินการ ๓ ข้อ	มีการดำเนินการ ๔ ข้อ	มีการดำเนินการ ๕ ข้อ

ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๒ : กระบวนการบริการทางวิชาการให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม

ชนิดของตัวบ่งชี้ : กระบวนการ

ช่วงเวลาข้อมูล : ปีการศึกษา

คำอธิบายตัวบ่งชี้

ความสามารถในการให้บริการทางวิชาการในลักษณะห่วงโซ่คุณภาพที่สนองความต้องการและเป็นที่ยอมรับของชุมชน ภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงานวิชาชีพ สังคมได้อย่างมีคุณภาพ ตามศักยภาพและความพร้อมตามจุดเน้นของมหาวิทยาลัย พิจารณาได้จาก (๑) ประโยชน์หรือผลกระทบของการให้บริการทางวิชาการ (๒) การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก และ (๓) ความรู้ที่เกิดจากการให้บริการทางวิชาการและการเผยแพร่ความรู้ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

ทั้งนี้ให้รวมถึงความสามารถในการให้บริการทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนาที่สนองความต้องการและเป็นที่ยอมรับของคณะสงฆ์ พร้อมทั้งการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในรูปแบบต่างๆ

เกณฑ์มาตรฐาน

๑. มีการสำรวจความต้องการของชุมชน หรือภาครัฐ หรือภาคเอกชน หรือหน่วยงานวิชาชีพ เพื่อประกอบการกำหนดทิศทางการจัดทำแผนการบริการทางวิชาการตามจุดเน้นของมหาวิทยาลัย

๒. มีความร่วมมือด้านบริการทางวิชาการเพื่อการเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน หรือภาคเอกชน หรือภาครัฐ หรือหน่วยงานวิชาชีพ

๓. มีการประเมินประโยชน์หรือผลกระทบของการให้บริการทางวิชาการต่อสังคม

๔. มีการนำผลการประเมินในข้อ ๓ ไปพัฒนาระบบและกลไก หรือกิจกรรมการให้บริการทางวิชาการ

๕. มีการพัฒนาความรู้ที่ได้จากการให้บริการทางวิชาการและถ่ายทอดความรู้สู่บุคลากรภายในมหาวิทยาลัยและเผยแพร่สู่สาธารณชน

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน ๑	คะแนน ๒	คะแนน ๓	คะแนน ๔	คะแนน ๕
มีการดำเนินการ ๑ ข้อ	มีการดำเนินการ ๒ ข้อ	มีการดำเนินการ ๓ ข้อ	มีการดำเนินการ ๔ ข้อ	มีการดำเนินการ ๕ ข้อ

ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๓ : การนำความรู้และประสบการณ์จากการให้บริการวิชาการมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนหรือการวิจัย

ชนิดของตัวบ่งชี้ : ผลผลิต/ผลกระทบ

ช่วงเวลาข้อมูล : ปีการศึกษา

คำอธิบายตัวบ่งชี้

การให้บริการวิชาการ หมายถึง การที่มหาวิทยาลัยซึ่งอยู่ในฐานะที่เป็นที่พึ่งของชุมชนหรือสังคมหรือเป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการ หรือทำหน้าที่ใดๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนในด้านวิชาการ หรือการพัฒนาความรู้ ตลอดจนความเข้มแข็งประเทศชาติและนานาชาติ การบริการวิชาการเป็นการบริการที่มีค่าตอบแทน และบริการวิชาการให้เปล่า โดยมีการนำความรู้และประสบการณ์มาใช้ในการพัฒนาหรือบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนหรือการวิจัย อาทิ บทความ ความรู้ ตำรา หนังสือ วิทยานิพนธ์หรือหลักสูตร เป็นต้น

เกณฑ์มาตรฐาน

๑. ร้อยละของจำนวนโครงการบริการวิชาการที่ใช้กับการเรียนการสอนต่อจำนวนโครงการบริการวิชาการทั้งหมดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐

๒. ร้อยละของจำนวนโครงการบริการวิชาการที่ใช้กับการวิจัยต่อจำนวนโครงการบริการวิชาการทั้งหมดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐

๓. ร้อยละของจำนวนโครงการบริการวิชาการที่ใช้กับการขยายผลสู่การปรับปรุงรายวิชาต่อจำนวนโครงการบริการวิชาการทั้งหมดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕

๔. ร้อยละของจำนวนโครงการบริการวิชาการที่ใช้กับการขยายผลสู่การเปิดรายวิชาใหม่ต่อจำนวนโครงการบริการวิชาการทั้งหมดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕

๕. ร้อยละของจำนวนโครงการบริการวิชาการที่ใช้กับการต่อยอดสู่หนังสือหรือตำราต่อจำนวนโครงการบริการวิชาการทั้งหมดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน ๑	คะแนน ๒	คะแนน ๓	คะแนน ๔	คะแนน ๕
มีการดำเนินการ ๑ ข้อ	มีการดำเนินการ ๒ ข้อ	มีการดำเนินการ ๓ ข้อ	มีการดำเนินการ ๔ ข้อ	มีการดำเนินการ ๕ ข้อ

ข้อมูลที่ต้องการ

หลักฐาน เอกสาร ข้อมูลที่แสดงว่าอาจารย์ประจำได้รวบรวม จัดระบบ และมีการประมวลความรู้ และประสบการณ์จากการให้บริการวิชาการมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนไปต่อยอดพัฒนาเป็น หนังสือ ตำรา หรืองานวิจัย ขยายผลนำไปสู่การปรับปรุงรายวิชาหรือนำไปสู่การเปิดรายวิชาใหม่

ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๔ : การเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนหรือองค์กรภายนอก

ชนิดของตัวบ่งชี้ : ผลผลิต/ผลกระทบ

ช่วงเวลาข้อมูล : ปีการศึกษา

คำอธิบายตัวบ่งชี้

โครงการที่มีผลต่อการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน หมายถึง โครงการที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อพัฒนาชุมชนหรือองค์กรภายนอกและเมื่อดำเนินการแล้วมีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นแก่ชุมชนหรือองค์กรภายนอกในด้านต่าง ๆ หรือทำให้ชุมชนหรือองค์กรภายนอกสามารถพึ่งพาตนเองได้ตามศักยภาพของตน

เกณฑ์มาตรฐาน

- มีการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนหรือองค์กร
- บรรลุเป้าหมายตามแผนไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐
- ชุมชนหรือองค์กรมีผู้นำหรือสมาชิกที่มีการเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
- ชุมชนหรือองค์กรสร้างกลไกที่มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยคงอัตลักษณ์ และวัฒนธรรมของชุมชนหรือองค์กร
- มีผลกระทบที่เกิดประโยชน์สร้างคุณค่าต่อสังคม หรือชุมชน/องค์กรมีความเข้มแข็ง

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน ๑	คะแนน ๒	คะแนน ๓	คะแนน ๔	คะแนน ๕
มีการดำเนินการ ๑ ข้อ	มีการดำเนินการ ๒ ข้อ	มีการดำเนินการ ๓ ข้อ	มีการดำเนินการ ๔ ข้อ	มีการดำเนินการ ๕ ข้อ

ข้อมูลที่ต้องการ

๑. แผนและกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน
๒. รายงาน เอกสารผลการปฏิบัติตามกิจกรรมหรือโครงการ
๓. ข้อมูลที่แสดงถึงผลการดำเนินงานตามกิจกรรมหรือโครงการโดยผู้นำหรือสมาชิกของชุมชนหรือองค์กรได้เรียนรู้และดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาตามอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของชุมชนหรือองค์กร
๔. ข้อมูลที่แสดงถึงผลการดำเนินงานตามกิจกรรมหรือโครงการของชุมชนหรือองค์กรที่สร้างประโยชน์ ความเข้มแข็งและคุณค่าต่อสังคม

ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๕ : ผลการชี้แนะ ป้องกัน หรือแก้ปัญหาสังคมในด้านการบำรุงพระพุทธศาสนา

ชนิดของตัวบ่งชี้ : ผลผลิต/ผลกระทบ

ช่วงเวลาข้อมูล : ปีการศึกษา

คำอธิบายตัวบ่งชี้

จากประเด็นเรื่องที่ยื่นชี้แนะป้องกันหรือแก้ปัญหาสังคมในด้านต่างๆ อาทิ ความรักชาติ บำรุงศาสนา เทิดทูนพระมหากษัตริย์ สุขภาพ ค่านิยม จิตสาธารณะ ความคิดสร้างสรรค์ ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ นโยบาย รัฐบาล เศรษฐกิจ การพร้อมรับการเป็นสมาชิกสังคมอาเซียน พลังงานสิ่งแวดล้อม อุบัติภัย สิ่งเสพติด ความฟุ่มเฟือย การแก้ปัญหาความขัดแย้ง สร้างสังคมสันติสุข ความปรองดอง ฯลฯ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเลือกดำเนินการชี้แนะ ป้องกัน หรือแก้ปัญหาสังคมในด้านการบำรุงพระพุทธศาสนา โดยจัดโครงการ/กิจกรรม ทรัพยากร และงบประมาณ สนับสนุน

เกณฑ์มาตรฐาน

๑. มีการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA)
๒. บรรลุเป้าหมายตามแผนไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐
๓. มีผลกระทบที่เกิดประโยชน์และสร้างคุณค่าต่อสังคม

๔. ได้รับการยกย่องระดับชาติ
๕. ได้รับการยกย่องระดับนานาชาติ

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน ๑	คะแนน ๒	คะแนน ๓	คะแนน ๔	คะแนน ๕
มีการดำเนินการ ๑ ข้อ	มีการดำเนินการ ๒ ข้อ	มีการดำเนินการ ๓ ข้อ	มีการดำเนินการ ๔ ข้อ	มีการดำเนินการ ๕ ข้อ

ข้อมูลที่ต้องการ

๑. โครงการหรือกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยได้ดำเนินงานโดยมีบทบาทในการขึ้นป้องกันหรือแก้ปัญหาสังคมในด้านการบำรุงพระพุทธศาสนา ที่ระบุดังกล่าวประสงค์ และกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งความสำเร็จของโครงการ
๒. หลักฐานที่แสดงการเห็นชอบโครงการ/กิจกรรมจากสภามหาวิทยาลัยที่มหาวิทยาลัยได้ดำเนินงานโดยมีบทบาทในการขึ้นป้องกันหรือแก้ปัญหาสังคมในด้านการบำรุงพระพุทธศาสนา
๓. รายงานสรุปผลโครงการทุกโครงการ ซึ่งจะต้องมีจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการจริง ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจ และผลการประเมินการนำความรู้ไปใช้ พร้อมแบบประเมิน
๔. หลักฐาน เอกสาร ข้อมูลที่แสดงถึงการเกิดผลกระทบที่เกิดประโยชน์และสร้างคุณค่าต่อสังคมจากการดำเนินงานของโครงการ
๕. หลักฐาน เอกสาร ข้อมูลที่แสดงถึงการได้รับการยกย่องระดับชาติ
๖. หลักฐาน เอกสาร ข้อมูลที่แสดงถึงการได้รับการยกย่องระดับนานาชาติ

ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๖ : ผลการขึ้น ป้องกันหรือแก้ปัญหาสังคมในด้านการสร้างสังคมสันติสุข

ชนิดของตัวบ่งชี้ : ผลผลิต/ผลกระทบ

ช่วงเวลาข้อมูล : ปีการศึกษา

คำอธิบายตัวบ่งชี้

จากประเด็นเรื่องที่จะขึ้นป้องกันหรือแก้ปัญหาสังคมในด้านต่างๆ อาทิ ความรักชาติ บำรุงศาสนา เทิดทูนพระมหากษัตริย์ สุขภาพ ค่านิยม จิตสาธารณะ ความคิดสร้างสรรค์ ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ นโยบายรัฐบาล เศรษฐกิจ การพร้อมรับการเป็นสมาชิกสังคมอาเซียน พลังงานสิ่งแวดล้อม อุบัติภัย สิ่งเสพติด ความชุ่มเฟื้อย การแก้ปัญหาความขัดแย้ง สร้างสังคมสันติสุข ความปรองดอง ฯลฯ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเลือกดำเนินการชี้้นำป้องกันหรือแก้ปัญหาสังคมในด้านการสร้างสังคมสันติสุข โดยจัดโครงการ/กิจกรรม ทรัพยากร และงบประมาณ สนับสนุน

เกณฑ์มาตรฐาน

๑. มีการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA)
๒. บรรลุเป้าหมายตามแผนไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐
๓. มีผลกระทบที่เกิดประโยชน์และสร้างคุณค่าต่อสังคม
๔. ได้รับการยกย่องระดับชาติ
๕. ได้รับการยกย่องระดับนานาชาติ

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน ๑	คะแนน ๒	คะแนน ๓	คะแนน ๔	คะแนน ๕
มีการดำเนินการ ๑ ข้อ	มีการดำเนินการ ๒ ข้อ	มีการดำเนินการ ๓ ข้อ	มีการดำเนินการ ๔ ข้อ	มีการดำเนินการ ๕ ข้อ

ข้อมูลที่ต้องการ

๑. โครงการหรือกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยได้ดำเนินงานโดยมีบทบาทในการชี้้นำป้องกันหรือแก้ปัญหาสังคมในด้านการสร้างสังคมสันติสุข ที่ระบุวัตถุประสงค์ และกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งความสำเร็จของโครงการ
๒. หลักฐานที่แสดงการเห็นชอบโครงการ/กิจกรรมจากสภามหาวิทยาลัยที่มหาวิทยาลัยได้ดำเนินงานโดยมีบทบาทในการชี้ นำป้องกันหรือแก้ปัญหาสังคมในด้านการสร้างสังคมสันติสุข
๓. รายงานสรุปผลโครงการทุกโครงการ ซึ่งจะต้องมีจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการจริง ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจ และผลการประเมินการนำความรู้ไปใช้ พร้อมแบบประเมิน
๔. หลักฐาน เอกสาร ข้อมูลที่แสดงถึงการเกิดผลกระทบที่เกิดประโยชน์และสร้างคุณค่าต่อสังคมจากการดำเนินงานของโครงการ
๕. หลักฐาน เอกสาร ข้อมูลที่แสดงถึงการได้รับการยกย่องระดับชาติ
๖. หลักฐาน เอกสาร ข้อมูลที่แสดงถึงการได้รับการยกย่องระดับนานาชาติ